(1257) "मिदि स्नेहने" (X-चुरादिः-1541. सक. सेट्. उभ.)

'मेदते मेद्यतीत्येते स्नेहने, मिन्दयेण्णिचि।' (श्लो. 104) इति देवः। इदित्करणात् णिचो वैकल्पिकत्वम्। "—'मिद—' इति कौशिकः।" इति क्षीरस्वामी। मिन्दकः-न्दिका, मिमिन्दयिषकः-षिका, मिन्दकः-न्दिका, मिमिन्दिषकः-षिका, मेमिन्दकः-न्दिका; मिन्दयिता-त्री, मिमिन्दयिषिता-त्री, मिन्दिता-त्री, मिमिन्दिषिता-त्री, मेमिन्दिता-त्री; इत्यादीनि सर्वाण्यपि रूपाणि चौरादिकचिन्तयतिवत् (523) ज्ञेयानि। [A]मिन्दितः।

(1258) "मिद मेधाहिंसनयोः" (I-भ्वादिः-868. सक. सेट्. उभ.)

'ऋदितो मेदते मेदेन्मेधाहिंसनयोर्द्वयोः॥' (श्लो. 104) इति देवः। क्षीरस्वामी तु 'मिधृ–' इति तवर्गद्वितीयान्तं पपाठ। 'षिद्भिदादिभ्योऽङ्' (3-3-104) इत्यत्र न्यासकारस्तु 'मिधृ–' इति तवर्गचतुर्थान्तं पपाठ–मेधाशब्दनिष्पादनार्थम्। दैव-पुरुषकार-दुर्ग-मा. धा. वृत्ति-सिद्धान्तकौमुद्याद्यनुसारेण तवर्गतृतीयान्तपाठ एव प्रामाणिक इति कृत्वा अस्माभिरपि विलिख्यते। मेदकः-दिका, मेदकः-दिका, मिमेदिषकः-मिमिदिषकः-षिका, मेमिदकः-दिका; मेदिता-त्री, मेदयिता-त्री, मिमेदिषिता-मिमिदिषिता-त्री, मेमिदिता-त्री; इत्यादीनि सर्वाण्यपि रूपाणि भौवादिककेटतिवत् (190) ज्ञेयानि।

(1259) "मिल श्लेषणे" (VI-तुदादिः-1364. सक. सेट्. पर.) [अ]

A. '.....तत्रास कुन्दकमुलालितमिन्दितश्रीः॥' धा. का. 3.13.

[अ] चुरादिषु 'बहुलम्; एतन्निदर्शनम्' (ग. सू.) इति पठ्यते। तस्यायमर्थः—भ्वादिगणपठिता धातवो निदर्शनार्थाः। धातूनामसङ्ख्येयत्वात् बहुलमुपलम्भाच्च, अनुक्ता अपि धातवो यथासम्भवं तत्तद्विकरणेषु शिष्टप्रयोगानुसारेणोज्ञेयाः इति। अत्रानुक्तेषु=अपठितेषु धातुष्वयमप्येक इति मत्वा भोजप्रभृतिभिः 'मिलन्त्याशासु जीमूताः, विक्लवन्ते दिवि ग्रहाः।' इत्यादीनां बहूनां धातूनां सङ्ग्राहकाः श्लोकाः पठिताः। परं तु मिलधातोरस्य तुदादावेव द्विवारं पाठोऽधुनोपलभ्यते। क्षीरस्वामी तु भ्वादावपि मिलधातुं 'मील—' धातुस्थाने पाठान्तरत्वेन पपाठ। काव्यालङ्कारसूत्रवृत्तौ (5-2-2) वामनोऽपि—"तत्र मिलि क्लिविक्षिपिप्रभृतीनां कथं